

Πρόταση οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου

(2002/C 331 E/40)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

COM(2002) 488 τελικό — 2002/0219(COD)

(Υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 11 Σεπτεμβρίου 2002)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**1. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας****1.1. Ο στόχος: Εσωτερική αγορά προϊόντων πετρελαίου**

Η αγορά των προϊόντων πετρελαίου είναι πιο ανταγωνιστική στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης από αυτή άλλων ενεργειακών προϊόντων. Συνεπώς, πρέπει ακόμη να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για την επίτευξη μίας αγοράς προϊόντων πετρελαίου η οποία να είναι πραγματικά ανοικτή και ολοκληρωμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε ο τομέας αυτός να συμμετάσχει αποτελεσματικά, με τις άλλες πηγές ενέργειας και πιο συγκεκριμένα με το φυσικό αέριο, σε μία γνήσια εσωτερική αγορά ενέργειας.

Πράγματι, στην ανακοίνωση της, της 4ης Οκτωβρίου 2000 σχετικά με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο και στην Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού», η οποία υιοθετήθηκε το Νοέμβριο του 2000 ⁽¹⁾, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι τιμές στην κατανάλωση προϊόντων πετρελαίου άνευ δασμών και φόρων διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Προέβλεψε την έλλειψη ανταγωνισμού και ανοιγματος στον τομέα που αφορά τα στάδια που είναι μεταγενέστερα της παραγωγής του πετρελαίου ⁽²⁾ σε ορισμένα κράτη μέλη ως έναν από τους κύριους παράγοντες που μπορούν να εξηγήσουν αυτές τις διαφορές στις τιμές. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή επεσήμανε ότι ήταν απαραίτητη η στήριξη μίας πιο ανοικτής και ανταγωνιστικής δομής που αφορά τα στάδια που είναι μεταγενέστερα της παραγωγής του πετρελαίου. Τόνισε ότι για το σκοπό αυτό ήταν απαραίτητο να διασφαλιστεί η ανάπτυξη μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς διυλισθέντων προϊόντων (σε επίπεδο αγοράς χονδρικής πώλησης) που θα παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε διανομέα να εφοδιάζεται εύκολα και κατά τρόπο ανταγωνιστικό, ακόμη και από μη εγχώρια διυλιστήρια.

Ένα μεγαλύτερο άνοιγμα του τομέα διανομής προϊόντων πετρελαίου, ιδίως σε νέους φορείς, και η ύπαρξη μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς διυλισθέντων προϊόντων θα πρέπει όντως να συμβάλουν στη διασφάλιση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Το γεγονός αυτό θα επιτρέψει τη διασφάλιση του εφοδιασμού των διαφόρων καταναλωτών με τους πιο οικονομικούς όρους, ακόμη και αν η εν λόγω αγορά παραμείνει εξαρτημένη από τη ρευστότητα που συνδέεται με τη σημαντική εξωτερική εξάρτηση της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να σημειώνει πρόοδο προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Επί του παρόντος δημιουργεί τη μεγαλύτερη περιφερειακή ολοκληρωμένη και ανοικτή αγορά στον κόσμο. Ωστόσο, δεν νοείται δημιουργία εσωτερικής αγοράς ενέργειας χωρίς να περιλαμβάνεται το σύνολο των πηγών ενέργειας. Ειδικότερα, το πετρέλαιο και το αέριο είναι δύο προϊόντα τα οποία αποτελούν τμήμα της ίδιας αγοράς: είναι προϊόντα που υποκαθιστούν το ένα το άλλο και είναι ανταγωνιστικά σε πολλές χρήσεις. Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι οι τιμές του αερίου καθορίζονται με βάση τις τιμές του πετρελαίου. Αυτές οι δύο πηγές ενέργειας συνδέονται στενά, κυρίως μέσω διακοπτόμενων συμβάσεων για τον εφοδιασμό σε αέριο.

1.2. Το πλαίσιο: η ενεργειακή εξάρτηση της ΕΕ και οι συνέπειές της

Όπως αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η εξάρτηση της ΕΕ από εισαγωγές πετρελαίου, η οποία ανέρχεται σήμερα σε 75 %, εκτιμάται ότι θα υπερβεί το 85 % το 2020. Η γεωγραφική συγκέντρωση της παραγωγής πετρελαίου στην περιοχή του Περσικού Κόλπου, συγκέντρωση που επίσης πρόκειται να αυξηθεί σημαντικά τις επόμενες δεκαετίες ⁽³⁾, εντείνει την αβεβαιότητα που υπάρχει ως προς τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης.

⁽¹⁾ COM(2000) 769.

⁽²⁾ Δηλαδή η διύλιση και η διανομή προϊόντων πετρελαίου.

⁽³⁾ Από 30 % σήμερα, το ποσοστό της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου που προέρχεται από τις χώρες του Περσικού Κόλπου θα μπορούσε να φτάσει το 40 % το 2020. Ένα ποσοστό 65 % των παγκόσμιων αποθεμάτων βρίσκονται στην περιοχή αυτή και 30 % της ποσότητας του πετρελαίου που καταναλώνεται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση προέρχεται από αυτή την περιοχή (ενώ η εξάρτηση των Ηνωμένων Πολιτειών από τις χώρες του Περσικού Κόλπου δεν υπερβαίνει το 14 %).

Η αγορά πετρελαίου χαρακτηρίζεται από πολύ μικρή ευελιξία βραχυπρόθεσμα, τόσο ως προς την προσφορά⁽¹⁾ όσο και ως προς τη ζήτηση⁽²⁾. Αυτός ο διαρθρωτικός χαρακτήρας της αγοράς πετρελαίου εξηγεί τη μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών του πετρελαίου. Ακόμη και η μικρότερη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, ή η πρόβλεψη μιας τέτοιας ανισορροπίας, θα έχει πολύ μεγάλες επιπτώσεις στις τιμές. Απόδειξη αποτελεί η τελευταία πετρελαϊκή κρίση της περιόδου 1999-2000, κατά την οποία οριακοί περιορισμοί της προσφοράς προκάλεσαν ακόμη και τον τριπλασιασμό των τιμών του αργού πετρελαίου.

Κάθε γεγονός που συνεπάγεται ουσιαστικά διακοπή του εφοδιασμού ή που απλώς προειδοποιεί για την ύπαρξη κινδύνου διακοπής, μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας της Ευρώπης. Παρότι η σημασία του πετρελαίου για την οικονομία μειώθηκε σε σχέση με τη δεκαετία του 1970⁽³⁾, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου εξακολουθεί να αποτελεί πλήγμα για την ευρωπαϊκή οικονομία. Μια άνοδος της τιμής του βαρελιού κατά 10 δολάρια ΗΠΑ επιφέρει αύξηση των δαπανών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά 40 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου ετησίως. Η άνοδος των τιμών του πετρελαίου επηρεάζει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και συνεπάγεται αύξηση του κόστους για τις επιχειρήσεις.

Εκτιμάται ότι αύξηση της τιμής του βαρελιού κατά 10 δολάρια ΗΠΑ οδηγεί σε μείωση κατά 0,5 % της οικονομικής ανάπτυξης. Η επίπτωση αυτή δεν μπορεί ωστόσο να θεωρηθεί γραμμική: οι απότομες, απρόσμενες και ευρύτατες αλλαγές στις τιμές ενδέχεται να προξενήσουν στην οικονομία ζημιές πολύ πιο σημαντικές από ό,τι μπορεί να αφήνει να εννοηθεί η προαναφερθείσα εκτίμηση. Η επίπτωση αυτή μπορεί επίσης να εξαρτάται από τη σημασία του πετρελαίου στην οικονομία, η οποία είναι δυνατόν να διαφέρει από ένα κράτος μέλος σε ένα άλλο.

Γενικότερα, παρατηρείται ότι η εξέχουσα θέση που έχουν αποκτήσει τα ενεργειακά προϊόντα στην κοινωνία μας, και ιδιαίτερα το πετρέλαιο, καθιστά το ζήτημα της ενεργειακής εξάρτησης ζήτημα κοινωνικής ισορροπίας. Πρέπει κυρίως να υπενθυμιστεί ότι οι δύο πρώτες πετρελαϊκές κρίσεις συνέβαλαν σε μεγάλη αύξηση της ανεργίας. Επομένως, η διατάραξη της ισορροπίας αυτής ενδέχεται να δημιουργήσει κοινωνική αναταραχή και να οδηγήσει σε συνεχιζόμενες αντιδράσεις.

1.3. Η διαπίστωση: Ανεπαρκής εναρμόνιση των μηχανισμών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού

Οι ισχύουσες εθνικές νομοθεσίες που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, ανεπαρκώς εναρμονισμένες και συντονισμένες σε κοινοτικό επίπεδο, είναι δυνατόν να οδηγήσουν — και έχουν όντως οδηγήσει — σε στρεβλώσεις στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου.

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν εδώ και καιρό μέτρα που έχουν στόχο να περιορίσουν τις συνέπειες ενδεχόμενων δυσκολιών που συνδέονται με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο. Τα μέτρα αυτά εντάσσονται ως ένα βαθμό στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτής εντάσσεται όντως η σύσταση από τα κράτη μέλη «αποθεμάτων ασφαλείας», τα οποία μπορούν να διατεθούν στην αγορά σε περίπτωση κρίσης του εφοδιασμού. Η οδηγία 68/414/ΕΟΚ⁽⁴⁾, η οποία τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/93/ΕΚ⁽⁵⁾, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διατηρούν αποθέματα που να αντιστοιχούν τουλάχιστον σε 90 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης για 3 κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου⁽⁶⁾. Η οδηγία 73/238/ΕΟΚ⁽⁷⁾ επιβάλλει στα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε να αποκτήσουν οι αρμόδιες αρχές την εξουσία, σε περίπτωση δυσκολιών στον εφοδιασμό, να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση κρίσεων, δηλαδή αφενός να αντλούν πετρέλαιο από τα αποθέματα ασφαλείας, και αφετέρου να περιορίζουν την κατανάλωση.

(1) Η μόνη ευελιξία ενδεικτική της προσφοράς προέρχεται από τις ικανότητες παραγωγής που δεν χρησιμοποιούνται και που εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στην περιοχή του Περσικού Κόλπου.

(2) Η εξέλιξη της δομής της ζήτησης (συνεχής αύξηση της κατανάλωσης πετρελαίου στον τομέα των μεταφορών, μείωση της κατανάλωσης από τη βιομηχανία, η εξαφάνιση σχεδόν του πετρελαίου στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας) και οι ταυτόχρονοι περιορισμοί των δυνατοτήτων αντικατάστασης βραχυπρόθεσμα του πετρελαίου από άλλο καύσιμο, επιτείνουν ακόμη περισσότερο τον εξαιρετικά ανελαστικό χαρακτήρα της ζήτησης σε πετρέλαιο.

(3) Ο βαθμός εξάρτησης της ευρωπαϊκής οικονομίας από το πετρέλαιο, δηλαδή η σχέση μεταξύ του όγκου της κατανάλωσης πετρελαίου και του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, έχει μειωθεί στο μισό από το 1973.

(4) ΕΕ L 308 της 23.12.1968, σ. 14.

(5) ΕΕ L 358 της 31.12.1998, σ. 100.

(6) Παρόμοια υποχρέωση, υπολογισμένη, όμως, συναρτήσει των εισαγωγών των κρατών, υπάρχει και στο πλαίσιο της συνθήκης ίδρυσης του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ελάχιστα αποθέματα που να αντιστοιχούν σε 90 ημέρες εισαγωγών).

(7) ΕΕ L 228 της 16.8.1973, σ. 1.

Πρέπει ωστόσο να αναγνωριστεί ότι αυτές οι οδηγίες δεν είναι πλέον προσαρμοσμένες στα σημερινά δεδομένα της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Είχαν τεθεί σε εφαρμογή σε μία εποχή κατά την οποία η εσωτερική αγορά ενέργειας ήταν στο ξεκίνημά της. Οι ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις δεν εγγυώνται επαρκή εναρμόνιση και συντονισμό των εθνικών μέτρων τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο τους. Ωστόσο, η εναρμόνιση και ο συντονισμός αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς: είναι πράγματι απαραίτητο η εσωτερική αγορά να βασίζεται σε επαρκώς εναρμονισμένους και συντονισμένους κανόνες για την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Συγκεκριμένα εμφανίζονται δύο τύποι προβλημάτων:

- αυτά που οφείλονται στην έλλειψη εναρμόνισης στην οργάνωση των αποθεμάτων ασφαλείας (βλέπε τμήμα 2),
- αυτά που οφείλονται στην έλλειψη εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών που σχετίζονται με τα μέτρα για την αντιμετώπιση κρίσεων και στην έλλειψη συντονισμού της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης (βλέπε τμήμα 3).

2. Τα συστήματα διατήρησης αποθεμάτων

2.1. Ο κατακερματισμός του ευρωπαϊκού συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας

Τα κράτη μέλη διαθέτουν σήμερα τη μεγαλύτερη ελευθερία όσον αφορά την οργάνωση του δικού τους συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας. Το γεγονός αυτό οδηγεί στον κατακερματισμό του ευρωπαϊκού συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας σε δεκαπέντε διαφορετικά εθνικά συστήματα. Τα συστήματα που εφαρμόζονται είναι πράγματι πολύ διαφορετικά μεταξύ τους:

- Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει οργανισμούς *ad hoc* οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διατήρηση του συνόλου ή μέρους των αποθεμάτων ασφαλείας, γεγονός που δεν συμβαίνει σε άλλα κράτη. Στην περίπτωση των κρατών μελών που δεν διαθέτουν ανάλογο οργανισμό, το σύστημα διατήρησης αποθεμάτων βασίζεται εξ ολοκλήρου στη βιομηχανία, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που τους επιβάλλονται από το κράτος: οι φορείς της βιομηχανίας διατηρούν στην περίπτωση αυτή τα αποθέματα ασφαλείας, με τον ίδιο τρόπο που διατηρούν τα δικά τους λειτουργικά αποθέματα ⁽¹⁾.
- Οι κανόνες που σχετίζονται με τη δυνατότητα των φορέων να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω της διατήρησης αποθεμάτων σε άλλο κράτος μέλος διαφέρουν, σε ορισμένα μάλιστα κράτη μέλη η διαδικασία αυτή απαγορεύεται παντελώς.

Σε αυτές τις συνθήκες, οι εθνικές διατάξεις που οργανώνουν τα αποθέματα ασφαλείας είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουν ως συνέπεια να απομονωθούν σε εθνικό επίπεδο οι αγορές διυλισθέντων προϊόντων και να περιέλθουν σε δυσχερή θέση οι φορείς πλην εγχώριων διυλιστηρίων ⁽²⁾. Πράγματι, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι ανεξάρτητοι διανομείς ή οι εισαγωγείς διυλισθέντων προϊόντων χρειάζονται μόνο περιορισμένα λειτουργικά αποθέματα, ενώ οι εταιρίες διύλισης διαθέτουν οπωσδήποτε σημαντικά αποθέματα για τη λειτουργία τους, ακόμη και χωρίς να υπάρχει υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων για λόγους ασφαλείας.

Το γεγονός ότι οι εθνικές διατάξεις που οργανώνουν τα αποθέματα ασφαλείας είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουν ως συνέπεια να στεγανοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο οι αγορές διυλισθέντων προϊόντων αποδείχθηκε με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου του 2001 (υπόθεση C-398/98), η οποία είχε καταδικάσει το ελληνικό σύστημα αποθεμάτων ασφαλείας. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, ο τρόπος με τον οποίο είχαν οργανωθεί οι υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων στην Ελλάδα περιόριζε τις δυνατότητες εφοδιασμού των ελληνικών εταιριών διανομής προϊόντων πετρελαίου από τα διυλιστήρια που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος, γεγονός που θεωρήθηκε από το Δικαστήριο ότι αντικείται στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Η παρούσα πρόταση οδηγίας δεν στοχεύει στην απόλυτη εξομοίωση της οργάνωσης των συστημάτων που αφορούν τα αποθέματα ασφαλείας. Στοχεύει κυρίως στην προσέγγιση αυτών με τον καθορισμό ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων: πρόκειται για απαιτήσεις που πρέπει απαραίτητως να τηρούνται, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους ανοίγματος του τομέα της διανομής προϊόντων πετρελαίου και δημιουργίας μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου.

⁽¹⁾ Σε ένα σύστημα το οποίο βασίζεται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε αποθέματα τα οποία διατηρούνται από τη βιομηχανία, υπάρχει αναπόφευκτη σύγχυση μεταξύ λειτουργικών αποθεμάτων και αποθεμάτων ασφαλείας: είναι αδύνατον να καθοριστεί το επίπεδο των αποθεμάτων που θα διατηρούσε ένας συγκεκριμένος φορέας όταν δεν υπάρχει υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων.

⁽²⁾ Με τον όρο «εγχώρια διυλιστήρια» εννοούμε τους φορείς που διαθέτουν διυλιστήριο στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Για το σκοπό αυτό, η πρόταση οδηγίας περιλαμβάνει δύο μεταρρυθμίσεις:

- υποχρέωση των κρατών μελών να ιδρύσουν εθνικό οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων,
- μεταρρύθμιση των διατάξεων που σχετίζονται με τη διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας σε άλλο κράτος μέλος.

2.2. Η δημιουργία εθνικού οργανισμού διατήρησης αποθεμάτων από όλα τα κράτη μέλη

Για τους φορείς πλην διυλιστηρίων, η υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων αποτελεί σημαντικότερο περιορισμό και ενδεχομένως εμπόδιο εισόδου τους στην αγορά. Σε πολλές περιπτώσεις, η μόνη οικονομική λύση που διαθέτουν είναι να συνεργαστούν με τα εγχώρια διυλιστήρια μέσω του συστήματος των «διαθέσιμων» αποθεμάτων (σύστημα με το οποίο τα διυλιστήρια αναλαμβάνουν τις υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων άλλων φορέων). Συνεπώς, η δημιουργία κεντρικού οργανισμού με σκοπό τη στρατηγική διατήρηση αποθεμάτων, ο οποίος συνδέεται με το δικαίωμα των φορέων πλην διυλιστηρίων να εκπληρώνουν την υποχρέωση τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω αυτού του οργανισμού έναντι δίκαιης αμοιβής, θα αποτελέσει ένα μέσο που θα επιτρέψει τη βελτίωση της ανταγωνιστικής λειτουργίας των αγορών διυλισθέντων προϊόντων, καθιστώντας τους φορείς πλην διυλιστηρίων λιγότερο εξαρτημένους από διακανονισμούς με τα εγχώρια διυλιστήρια.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί η έλλειψη διαφάνειας που χαρακτηρίζει τα αποθέματα ασφαλείας, η οποία είναι ιδιαίτερα έντονη σε σχέση με τα Στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου των Ηνωμένων Πολιτειών (!). Μπορεί μάλιστα να ισχυριστεί κανείς ότι τα ευρωπαϊκά αποθέματα ασφαλείας χαρακτηρίζονται από έλλειψη αξιοπιστίας, στο βαθμό που τα αποθέματα που διατηρούνται επιπλέον των λειτουργικών αποθεμάτων, με συγκεκριμένο σκοπό την ασφάλεια του εφοδιασμού, είναι πολύ δύσκολο να προσδιοριστούν και κατά συνέπεια δεν μπορούν να υπολογιστούν. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, η παρουσία σημαντικών δραστηριοτήτων της βιομηχανίας πετρελαίου με σκοπό την κάλυψη μίας μη-εγχώριας ζήτησης μπορεί να προκαλέσει την ύπαρξη ιδιαίτερα αυξημένων λειτουργικών αποθεμάτων σε σχέση με την εσωτερική κατανάλωση. Στο πλαίσιο αυτό, η εμβέλεια της υποχρέωσης διατήρησης όγκου πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου που αντιστοιχούν σε 90 ημέρες κατανάλωσης δεν μπορεί να οριστεί με ακρίβεια.

Κατά συνέπεια, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι, σε όλα τα κράτη μέλη, ο οργανισμός ad hoc διατήρησης αποθεμάτων θα αναλαμβάνει να καλύπτει τουλάχιστον ένα τρίτο της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων. Οι οργανισμοί αυτοί θα πρέπει να είναι οι ίδιοι κάτοχοι των εν λόγω αποθεμάτων και να μην χρησιμοποιούν συστήματα που θα τους επέτρεπαν να καταφεύγουν σε λειτουργικά αποθέματα της βιομηχανίας. Με τον τρόπο αυτό, δεν θα υπάρχει καμία αμφιβολία για την αποτελεσματική διάθεσή τους και θα απολαύουν άριστης αξιοπιστίας και διαφάνειας.

2.3. Η διατήρηση αποθεμάτων σε άλλο κράτος μέλος

Η ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία αναγνωρίζει το δικαίωμα των κρατών μελών να εμποδίζουν τη διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας σε άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, σύμφωνα με τη σημερινή κοινοτική νομοθεσία, είναι απαραίτητο να θεσπιστούν διακυβερνητικές συμφωνίες ώστε να είναι δυνατή η δημιουργία αποθεμάτων σε ένα κράτος μέλος για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή φορέων που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος. Σε αυτό το πλαίσιο, η απουσία διακυβερνητικής συμφωνίας μπορεί να αποτελέσει για ένα φορέα εκ των πραγμάτων απαγόρευση διατήρησης αποθεμάτων εκτός εθνικής επικράτειας. Στο βαθμό που, σε μία αλυσίδα εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου, υπάρχει συνήθως μεγάλη συγκέντρωση αποθεμάτων σε επίπεδο διυλιστηρίων, οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να έχουν ως συνέπεια να αδικείται μία αλυσίδα διασυννοριακού εφοδιασμού σε σχέση με μία εγχώρια αλυσίδα.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, πρέπει οι κοινοτικές διατάξεις να προβλέπουν ρητώς ότι τα κράτη μέλη θα είναι υποχρεωμένα να φροντίζουν ώστε τα μέτρα που θα εφαρμοστούν σχετικά με τα αποθέματα ασφαλείας να μην έχουν ως συνέπεια να αδικείται ο εφοδιασμός των διυλιστηρίων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος σε σχέση με τον εφοδιασμό των εγχώριων διυλιστηρίων. Πρακτικά, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέψουν στους φορείς να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω των αποθεμάτων που διατηρούνται στα κράτη μέλη τα οποία αποτελούν τις πηγές εφοδιασμού τους σε διυλισθέντα προϊόντα.

(!) Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν επιβάλλουν καμία υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων στη βιομηχανία τους. Έχουν δημιουργήσει, ξεχωριστά από τα αποθέματα της βιομηχανίας, τα «Στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου» (SPR), τα οποία αποτελούνται σήμερα από 545 εκατομμύρια συσκευασμένα βαρέλια που φυλάσσονται σε υπόγειες κοιλότητες (θόλους άλατος), η πώληση των οποίων αποφασίζεται από τον αμερικανό Πρόεδρο. Ο όγκος των αμερικανικών αποθεμάτων που διατηρείται από τα SPR θα φτάσει τα 700 εκατομμύρια βαρέλια μέχρι το 2004. Όταν θα επιτευχθεί το επίπεδο αυτό, ο συνολικός όγκος των αμερικανικών αποθεμάτων (SPR και αποθέματα της βιομηχανίας) θα αντιστοιχεί σε περίπου 150 ημέρες εισαγωγής, εκ των οποίων οι 64 θα εξασφαλίζονται από τα SPR. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το επίπεδο των αποθεμάτων που θα αντιστοιχεί στην υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων 120 ημερών κατανάλωσης για τα τρία προϊόντα που καλύπτονται από την οδηγία θα αναλογεί σε περίπου 105 ημέρες συνολικών εισαγωγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εξάλλου, η σύναψη διακυβερνητικών συμφωνιών ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση αποθεμάτων με σκοπό την ασφάλεια του εφοδιασμού σε άλλο κράτος μέλος δεν είναι πλέον αποδεκτή στη νέα εσωτερική αγορά ενέργειας. Ο μηχανισμός αυτός πρέπει να αντικατασταθεί από ένα σύστημα εποπτείας ώστε να διασφαλίζεται η αναγνώριση, η καταγραφή και ο έλεγχος των αποθεμάτων που διατηρούνται σε ένα κράτος μέλος για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή φορέων που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος.

3. Εναρμόνιση και συντονισμός των μέτρων αντιμετώπισης των κρίσεων

Η υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία δεν επιτρέπει τη διασφάλιση ενιαίας, αλληλέγγυας και συνεκτικής δράσης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση κρίσης στις αγορές πετρελαίου, κάτι που είναι ωστόσο απαραίτητο για να διατηρηθεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε μία τέτοια κατάσταση.

Συγκεκριμένα, εμφανίζονται δύο τύποι προβλημάτων:

- η ύπαρξη σε ορισμένα κράτη μέλη νομοθετικών εμποδίων σε μία δράση αποδέσμευσης των αποθεμάτων, λόγω της ύπαρξης στη νομοθεσία τους πολύ αυστηρών κανόνων που προηγούνται της έναρξης μίας τέτοιας δράσης (σημείο 3.1),
- η απουσία κοινοτικού μηχανισμού αποφάσεων που να επιτρέπει την απόφαση ενιαίας, συνεκτικής και συντονισμένης σε ευρωπαϊκό επίπεδο δράσης (σημείο 3.2).

3.1. Τα κριτήρια χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας

Αρχικά, τα αποθέματα ασφαλείας είχαν δημιουργηθεί για να δίνουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης για ορισμένο χρονικό διάστημα μίας ενδεχόμενης έλλειψης πετρελαίου που θα οφειλόταν σε διακοπή του εφοδιασμού από μέρους των παραγωγών χωρών. Επρόκειτο, επομένως, για ένα εργαλείο εσχάτης ανάγκης. Εξάλλου, η χρήση των αποθεμάτων ασφαλείας θα έπρεπε να γίνεται κατά τρόπο συμπληρωματικό προς τις εθελοντικές και σχετικά δραστηκές μειώσεις της κατανάλωσης (παραδείγματος χάρι «Κυριακές χωρίς αυτοκίνητο»).

Σε ορισμένα κράτη μέλη, η εθνική νομοθεσία που σχετίζεται με τα αποθέματα ασφαλείας επιβάλλει την τήρηση εξαιρετικά αυστηρών κανόνων για να είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας, κανόνων οι οποίοι αντικατοπτρίζουν ακόμη τη φιλοσοφία αρχικής χρησιμοποίησης των αποθεμάτων (ως εργαλείο έσχατης ανάγκης, διαχείρισης μίας φυσικής έλλειψης).

Ωστόσο, όσον αφορά την εξέλιξη των αγορών πετρελαίου ⁽¹⁾ η αποδέσμευση αποθεμάτων ασφαλείας μπορεί να είναι σωστή υπό άλλες συνθήκες. Πράγματι, το να αντιληφθούν οι φορείς τον κίνδυνο μίας πιθανής μελλοντικής φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, χωρίς αυτή να είναι πραγματική, μπορεί να οδηγήσει σε έκρηξη τιμών στις αγορές spot, εξαιρετικά επιβλαβείς για την οικονομία. Το φαινόμενο αυτό παρατηρήθηκε κατά τον πόλεμο του Κόλπου: την περίοδο αυτή, παρόλο που δεν υπήρχε έλλειμμα της παραγωγής σε σχέση με την κατανάλωση ⁽²⁾, παρατηρήθηκε έκρηξη των τιμών στις αγορές spot λόγω του κινδύνου που απειλούσε την παραγωγή στη Σαουδική Αραβία. Μια τέτοια αποδέσμευση αποθεμάτων πετρελαίου θα συνέβαλε στην αντιστάθμιση των αγορών πανικού και στην αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς, και στη συνέχεια στον περιορισμό της μεταβλητότητας των τιμών και των επιβλαβών συνεπειών της στην οικονομία.

Η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ανάλογες συνθήκες θα είναι απολύτως απαραίτητες για τη διατήρηση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Είναι λοιπόν απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι, σε μία κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει φυσική έλλειψη, αλλά αυξάνουν σημαντικά οι τιμές λόγω φαινομένων πρόβλεψης του κινδύνου φυσικής διακοπής, όλα τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν σταδιακή απελευθέρωση των αποθεμάτων ασφαλείας τα οποία διαθέτουν. Αυτό δεν ισχύει σήμερα, δεδομένου ότι ορισμένοι εθνικοί μηχανισμοί προορίζονται μόνο για να λειτουργούν σε περίπτωση φυσικής έλλειψης και ότι περιλαμβάνουν στο εξής περιοριστικούς όρους όσον αφορά την απελευθέρωση αποθεμάτων. Συνεπώς, η κοινοτική νομοθεσία οφείλει να διασφαλίσει ότι οι εθνικοί μηχανισμοί ορίζονται με τρόπο ώστε μία δράση αποδέσμευσης αποθεμάτων να είναι δυνατή σε περίπτωση που γίνει ευρέως αντιληπτός ο κίνδυνος φυσικής διακοπής που θα προκαλούσε έντονη μεταβλητότητα. Αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να είναι δυνατή η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς να διατηρηθεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

⁽¹⁾ Κυρίως ο κεντρικός ρόλος που έχει ανατεθεί στις αγορές spot όσον αφορά τον καθορισμό της τιμής: στις αγορές αυτές, η τιμή του πετρελαίου αλλάζει από ώρα σε ώρα ανάλογα με τις αντιλήψεις και τις ανησυχίες των φορέων.

⁽²⁾ Η απώλεια των ποσοτήτων του Ιράκ και του Κουβέιτ, η οποία αντισταθμίστηκε με τη χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων παραγωγής που δεν είχαν προηγουμένως χρησιμοποιηθεί, κυρίως στη Σαουδική Αραβία.

Η αποδέσμευση των αποθεμάτων πετρελαίου σε περίπτωση που γίνει αντιληπτός ο κίνδυνος διακοπής θα πραγματοποιηθεί με δύο διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με το αν τα εν λόγω αποθέματα ασφαλείας διατηρούνται από ad hoc οργανισμούς διατήρησης αποθεμάτων ή από τους φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου στο πλαίσιο των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων.

- η αποδέσμευση των αποθεμάτων που διατηρούνται από έναν ad hoc οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων συνίσταται στο να καταστούν διαθέσιμα στους φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου, στην τιμή της αγοράς και σε έναν καθορισμένο ρυθμό (x εκατομμύρια βαρέλια/ημέρα)
- η αποδέσμευση των αποθεμάτων που διατηρούνται από φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου στο πλαίσιο των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων, συνίσταται στη σταδιακή μείωση των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων.

Το αποτέλεσμα της αποδέσμευσης των αποθεμάτων θα είναι το ίδιο και στις δύο περιπτώσεις. Οι φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου θα μπορούν να ικανοποιούν τις ανάγκες τους με αποθέματα που θα διατηρούν σύμφωνα με τη διακριτική τους ευχέρεια (δηλαδή με αποθέματα που έχουν ελεύθερα στη διάθεσή τους), ανάγκες που θα εξαρτώνται από την ύπαρξη κινδύνου φυσικής διακοπής του εφοδιασμού. Θα μπορούν, είτε να αγοράζουν αποθέματα που τηρεί ο οργανισμός, είτε να διατηρούν τα δικά τους αποθέματα ασφαλείας που ήταν μέχρι εκείνη τη στιγμή «παγωμένα» λόγω της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων και τα οποία θα είναι στο εξής ελεύθερα. Θα εμποδιστεί η τάση των φορέων να εμφανίζονται ως αγοραστές πετρελαίου στις αγορές spot σε οποιαδήποτε τιμή, ενώ θα ανακοπεί η κερδοσκοπία που έχει ως αφετηρία τον κίνδυνο διακοπής του εφοδιασμού. Μια τέτοια προληπτική αποδέσμευση των αποθεμάτων είναι η λογική αντανάκλαση της λειτουργίας βάσει της πρόληψης της αγοράς πετρελαίου.

Η αποδέσμευση των αποθεμάτων δεν έχει νόημα εάν η δράση αυτή δεν οδηγήσει σε αλλαγή της πολιτικής παραγωγής των παραγωγών χωρών, με τρόπο τέτοιο ώστε να ακυρώνεται το όφελος της χρησιμοποίησης των αποθεμάτων. Είναι ο λόγος για τον οποίο τα αποθέματα ασφαλείας δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν εργαλείο αντιπαράθεσης με τις παραγωγούς χώρες. Αντιθέτως, είναι επιθυμητό η χρησιμοποίηση αυτή να γίνει σε συντονισμό με τις τελευταίες. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει, επομένως, να αναπτύξει, να θεσμοθετήσει και να δώσει ένα σαφές περιεχόμενο στο διάλογο για την ενέργεια μεταξύ των παραγωγών και των καταναλωτριών χωρών.

Αυτή η φιλοσοφία χρησιμοποίησης των αποθεμάτων λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη των αγορών πετρελαίου κατά τη διάρκεια των 30 τελευταίων ετών. Για το σκοπό αυτό, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα αποθέματα ασφαλείας σε δύο περιπτώσεις:

- σε περίπτωση φυσικής διακοπής του εφοδιασμού σε πετρέλαιο: πρόκειται για ένα κριτήριο παρέμβασης που αντιστοιχεί στην αρχική φιλοσοφία χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας
- σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής. Αυτό το κριτήριο παρέμβασης στοχεύει σε καταστάσεις στις οποίες η αντίληψη από μέρους των φορέων ενός κινδύνου μελλοντικής ενδεχόμενης διακοπής οδηγεί σε απαράδεκτη μεταβλητότητα των τιμών στις αγορές «spot».

Η προσέγγιση των εθνικών διατάξεων βάσει των αρχών αυτών θα συμβάλει στη διασφάλιση, σε περίπτωση κρίσης, της αλληλεγγύης και της ενότητας δράσης που είναι αναγκαίες για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μεριμνώντας ώστε ορισμένα κράτη μέλη να μην εμποδιστούν από τη συμμετοχή σε μια δραστηριότητα αποδέσμευσης αποθεμάτων λόγω ενός μη προσαρμοσμένου νομοθετικού και διοικητικού συστήματος.

Εντός του νέου αυτού πλαισίου, στο οποίο τα αποθέματα και η χρησιμοποίησή τους καλούνται να διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο στην εξασφάλιση τακτικού εφοδιασμού σε πετρέλαιο, σε λογικές τιμές, προκύπτει ότι το σημερινό ελάχιστο επίπεδο αποθεμάτων ασφαλείας που αντιστοιχεί σε 90 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης θα έπρεπε σταδιακά να αυξηθεί σε 120 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης. Πρέπει να σημειωθεί ότι σήμερα το μέσο επίπεδο αποθεμάτων ανέρχεται, σε κοινοτικό επίπεδο, σε περίπου 114 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης. Ποικίλλει ανάλογα με τις χώρες μεταξύ ενός ελάχιστου κοινοτικού επιπέδου 90 ημερών και 214 ημερών κατανάλωσης.

Από την άποψη αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση των υπό ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρών. Εάν αναφερθεί κανείς στη σημερινή κατάσταση των διαπραγματεύσεων ένταξης, με πολλές από τις χώρες αυτές έχουν ήδη συμφωνηθεί μεταβατικές περιόδους έως την 31η Δεκεμβρίου 2009 προκειμένου να δημιουργήσουν προοδευτικά αποθέματα ασφαλείας που αντιστοιχούν σε 90 ημέρες κατανάλωσης. Η Επιτροπή αναμένει ότι τα νέα κράτη μέλη θα σεβαστούν την αρχή της διατήρησης αποθεμάτων που να ισοδυναμούν με 120 ημέρες κατανάλωσης. Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, θα πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα προοδευτικής εισαγωγής των νέων διατάξεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των αποθεμάτων πετρελαίου και μετά την πάροδο των μεταβατικών περιόδων που έχουν ήδη συμφωνηθεί.

3.2. Κοινωνικός μηχανισμός παρέμβασης

Επί του παρόντος δεν υπάρχει κανένας μηχανισμός, ο οποίος να επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα να αποφασίσει και να συντονίσει τη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας που διατηρούνται από τα κράτη μέλη. Συνεπώς, η υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία, η οποία δεν προβλέπει παρά μια απλή διαδικασία αμοιβαίων διαβουλεύσεων μεταξύ εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, δεν διασφαλίζει την ενότητα δράσης και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών που είναι απαραίτητη για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου. Επίσης, τα μέτρα που λαμβάνονται ξεχωριστά από κάθε κράτος μέλος ενδέχεται να προκαλέσουν αναταραχές στην εσωτερική αγορά.

3.2.1. Ανεπάρκεια του πλαισίου του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας

Λαμβάνοντας υπόψη τον παγκόσμιο χαρακτήρα της αγοράς πετρελαίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει σε κάθε περίπτωση να δρα σε συνεργασία με τις άλλες μεγάλες καταναλώτριες χώρες· ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ), του οποίου μέλη είναι όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και άλλες κύριες καταναλώτριες χώρες (κυρίως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία, η Κορέα), μπορεί να αποτελέσει το πλαίσιο για τον αναγκαίο αυτό συντονισμό. Ωστόσο, η ύπαρξη του ΔΟΕ δεν αναιρεί σε καμία περίπτωση την ανάγκη ύπαρξης μιας κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων: η ιδιαιτερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς καθιστούν αναγκαία τη θέσπιση μιας κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Το υφιστάμενο πλαίσιο του ΔΟΕ παρουσιάζει σημαντικότερες αδυναμίες. Εξάλλου, από τις αρχές της δεκαετίας 1980, ο ΔΟΕ θεωρούσε ότι ο μηχανισμός αντιμετώπισης κρίσεων που προβλεπόταν στη συνθήκη ίδρυσής του το 1974, δεν ήταν επαρκώς προσαρμοσμένος στην ανάπτυξη της αγοράς πετρελαίου. Το διοικητικό συμβούλιο του ΔΟΕ θέσπισε έναν άλλο μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων, το CERM (Coordinated Emergency Response Measures — συντονισμένα μέτρα απόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης), για να καταστεί δυνατή η ευκολότερη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας. Το γεγονός ότι η δημιουργία ενός μηχανισμού CERM προϋποθέτει την ομοφωνία του διοικητικού συμβουλίου, που απαρτίζεται από εκπροσώπους των 26 συμμετεχόντων κρατών, η απουσία σαφούς κριτηρίου ενεργοποίησης του μηχανισμού αυτού και οι αποκλίσεις που υπάρχουν όσον αφορά τη φιλοσοφία παρέμβασης μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών δημιουργούν, ωστόσο, προφανείς κινδύνους δέσμευσης. Εξάλλου, ακόμη και στην περίπτωση δημιουργίας ενός μηχανισμού CERM, το ευρύτατο περιθώριο κινήσεων των κρατών μελών όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλλουν οδηγεί σε προφανή έλλειψη ενότητας δράσης.

Λόγω του πολιτικού χαρακτήρα κάθε πετρελαϊκής κρίσης, είναι σημαντικό να σημειωθεί επίσης το γεγονός ότι ο ΔΟΕ είναι ένας οργανισμός τεχνικής φύσης, που έχει περιορισμένη δικαιοδοσία. Η έγκριση μιας κοινοτικής απόφασης είναι σαφώς μια πράξη της οποίας οι πολιτικές και νομικές προεκτάσεις δεν συγκρίνονται με μια απόφαση του ΔΟΕ.

Σε περίπτωση κρίσης ή απειλής κρίσης που ενδέχεται να επηρεάσει την οικονομική ανάπτυξη, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε μία κοινή δράση με τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού καταναλωτριών χωρών, και στο πλαίσιο του ΔΟΕ, η οποία θα συμβάλει στη μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων της κοινοτικής δράσης.

Λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα συντονισμού της κοινοτικής δράσης με εκείνη των άλλων μεγάλων καταναλωτριών χωρών, μια κοινοτική διαδικασία λήψης αποφάσεων, είναι επομένως αναγκαία για την εξασφάλιση ενιαίας, αλληλεγγύας και συνεκτικής δράσης από το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την παρουσία της ως ενωμένου και αξιόπιστου παράγοντα. Όχι μόνο η χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας, αλλά και τα μέτρα για τη μείωση της κατανάλωσης, επιβάλλουν την ύπαρξη ενός κοινοτικού μηχανισμού λήψης αποφάσεων συντονισμού. Πράγματι, τα τελευταία αυτά μέτρα, στο πλαίσιο μιας εσωτερικής αγοράς, δεν μπορούν να ληφθούν ίδια πρωτοβουλία από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά.

3.2.2. Φύση του κοινοτικού μηχανισμού

Η πρόταση οδηγίας θεσπίζει έναν πραγματικό μηχανισμό λήψης αποφάσεων, με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να ορίζει τις δράσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρησιμοποίηση αποθεμάτων, στις οποίες πρόκειται να προβεί σε μια κατάσταση κρίσης. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης σχετιζόμενης με την εξέλιξη της αγοράς πετρελαίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορεί να λαμβάνει επειγόντως τα μέτρα που επιβάλλονται, λαμβάνοντας υπόψη τους γενικούς στόχους των μηχανισμών χρήσης των αποθεμάτων ασφαλείας. Στο έργο της θα επικουρείται από επιτροπή την οποία θα αποτελούν εκπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει εκπρόσωπος της Επιτροπής.

Ο τελευταίος αυτός μηχανισμός θα είναι του τύπου «διαδικασία κανονιστικής επιτροπής», όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της απόφασης του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή. Ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των ληπτέων μέτρων. Η επιτροπή θα διατυπώνει τη γνώμη της επί του σχεδίου αυτού εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με το επείγον του θέματος. Εάν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείψει γνώμης, η Επιτροπή θα υποβάλλει αμελλητί στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα ληπτέα μέτρα.

Ο εν λόγω μηχανισμός συντονισμένης αντίδρασης θα συμβάλλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου, καθώς επίσης και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αντιμετώπισης των κρίσεων.

3.2.3. Όριο δυνητικής ενεργοποίησης του μηχανισμού

Η Επιτροπή θα μπορεί να εγκρίνει τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής ή σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού.

Η πρόταση οδηγίας προβλέπει επίσης ένα όριο (κατώφλιο) δυνητικής ενεργοποίησης σε περίπτωση φυσικής διακοπής, οπότε θα μπορούν να τεθούν σε ισχύ μέτρα χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ή περιορισμού της κατανάλωσης.

Σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού, ιδίως στο πλαίσιο μίας εξωτερικής κρίσης, και με στόχο την προστασία της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης, καθώς και των πλέον ευάλωτων κοινωνικών και επαγγελματικών κατηγοριών από τις ισχυρές διακυμάνσεις των τιμών του πετρελαίου, φαίνεται ότι το στοιχείο «τιμή» θα είναι απαραίτητο για τον καθορισμό του ορίου ενεργοποίησης των μηχανισμών αποδέσμευσης των αποθεμάτων.

Το όριο αυτό προσεγγίζεται όταν η τιμή του αργού πετρελαίου που φτάνει στις αγορές spot είναι τέτοια που, εάν διατηρηθεί σε αυτό το επίπεδο για 12 μήνες, οι δαπάνες για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους επόμενους 12 μήνες θα αυξηθούν κατά ποσό που θα ισοδυναμεί με πάνω από 0,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση του εύρους της ανάπτυξης είναι οι μέσες δαπάνες για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά τα 5 τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά, στη σημερινή κατάσταση, θα πρέπει η τιμή του βαρελιού του πετρελαίου Brent να υπερβεί τα 30 δολάρια ΗΠΑ ⁽¹⁾ για να προσεγγιστεί αυτό το όριο.

Η υπέρβαση του ορίου αυτού αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για να αποφασιστεί η αποδέσμευση των αποθεμάτων σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού: με την υπέρβαση του ορίου εγκαινιάζεται το στάδιο εξέτασης από την Επιτροπή του συνόλου των στοιχείων που συμβάλλουν στη δημιουργία της κρίσης. Κάθε απόφαση δράσης θα πρέπει να λαμβάνεται κατόπιν εξέτασης του συνόλου των παραμέτρων της κρίσης.

4. Τεχνική εμπειρογνομοσύνη για την εφαρμογή των μέτρων

Η εσωτερική αγορά ενέργειας υλοποιείται σταδιακά και η υλοποίησή της είναι εξαιρετικά περίπλοκη, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή πολύ τεχνικών κανόνων. Είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το νέο νομοθετικό πλαίσιο εφαρμόζεται με αποτελεσματικό, αποδοτικό και ομοιόμορφο τρόπο από όλους τους παράγοντες της αγοράς υπό συνθήκες που εγγυώνται την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Οι διάφορες φάσεις υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από μηχανισμούς, οι οποίοι θα επιτρέπουν κυρίως τις συναντήσεις μεταξύ εθνικών ρυθμιστικών αρχών, κρατών μελών, οικονομικών φορέων και της Επιτροπής στο πλαίσιο τεχνικών ομάδων εργασίας. Αυτές οι ομάδες εργασίας εξετάζουν τα καταλληλότερα ληπτέα μέτρα, προκειμένου να υλοποιηθεί το άνοιγμα των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας και υποβάλλουν πολύ τακτικά τεχνικές συστάσεις στην Επιτροπή.

Ομοίως, το νέο κοινοτικό πλαίσιο, το οποίο θα θεσπιστεί για την ενίσχυση των μέτρων ασφάλειας του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, θα απαιτεί την επίτευξη πολύπλοκων και τεχνικών καθηκόντων. Τα καθήκοντα αυτά θα σχετίζονται κυρίως με την παρακολούθηση της ανάπτυξης των διεθνών αγορών και την αξιολόγηση της επίπτωσής τους στην ασφάλεια και τη διαφύλαξη του εφοδιασμού. Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων πρέπει να τελεί υπό συνεχή αξιολόγηση. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να παρακολουθείται το επίπεδο των αποθεμάτων πετρελαίου που διατηρούν τα κράτη μέλη. Για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, απαιτούνται αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα.

Σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποφασίσει να λάβει μέτρα για την αποδέσμευση των αποθεμάτων πετρελαίου, θα πρέπει να αξιολογούνται οι συνέπειές τους στην ενεργειακή αγορά και στο σύνολο της οικονομίας.

⁽¹⁾ Τα οποία αντιστοιχούν σε τιμή καλαθιού του ΟΠΕΚ μεταξύ των 28 και 29 δολαρίων ΗΠΑ το βαρέλι.

Επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί, στο πλαίσιο των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, το οποίο θα συγκεντρώνει την απαραίτητη εμπειρογνομosύνη για την αντιμετώπιση των εξαιρετικά τεχνικών πτυχών των εν λόγω καθηκόντων. Θα παρέχει, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη και ένα υψηλό επίπεδο εμπειρογνομosύνης για να συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού σε πετρέλαιο.

Η διαχείριση αυτού του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης θα ανατεθεί στην Επιτροπή, η οποία θα καλεί στις συναντήσεις εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και των σχετικών τομέων.

5. Συμπέρασμα

Στόχος της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι η προώθηση βελτιωμένης εναρμόνισης και συντονισμού των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Η οδηγία θα προσφέρει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα μέσα ώστε να δράσει με ενιαίο και αξιόπιστο τρόπο σε περιπτώσεις που δυσκολίες στον εφοδιασμό σε πετρέλαιο διαταράσσουν ή ενδέχεται να διαταράξουν τη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας.

Οι διατάξεις αυτές θα επιτρέψουν τη διασφάλιση, σε περίπτωση κρίσης, της απαιτούμενης αλληλεγγύης και ενότητας δράσης σε κοινοτικό επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι απρόβλεπτες εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και να προωθηθεί σε αυτό το πλαίσιο η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι διατάξεις αυτές είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί το άνοιγμα της αγοράς προϊόντων πετρελαίου σε φορείς πλην διυλιστηρίων, να αποφευχθεί να ευνοηθούν οι αμιγώς εθνικές αλυσίδες εφοδιασμού εις βάρος των αλυσίδων διασυνοριακού εφοδιασμού και συνεπώς να υλοποιηθεί μια πραγματική εσωτερική αγορά διυλισθέντων προϊόντων. Το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για την πρόταση οδηγίας.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας πρέπει να συνοδεύεται από τον απαραίτητο συντονισμό των μέτρων προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια του εξωτερικού εφοδιασμού με πετρέλαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εσωτερική αγορά βασίζεται στην ανάγκη αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία εκδηλώνεται πιο συγκεκριμένα στους τομείς που είναι σημαντικοί για τον ενεργειακό εφοδιασμό, όπως οι υδρογονάνθρακες.
- (2) Το αργό πετρέλαιο και τα προϊόντα πετρελαίου καταλαμβάνουν κεντρική θέση στον εφοδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ενεργειακά προϊόντα και διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας, κυρίως λαμβανομένου υπόψη του ρόλου τους στον τομέα των μετα-

φορών. Οι τιμές του πετρελαίου χρησιμοποιούνται επίσης ως τιμές αναφοράς για τον καθορισμό των τιμών του φυσικού αερίου.

- (3) Η ανεπάρκεια της εναρμόνισης και του συντονισμού σε κοινοτικό επίπεδο των ισχυουσών εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο μπορούν να προκαλέσουν — και πράγματι προκάλεσαν — στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά των προϊόντων πετρελαίου. Επομένως, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητη η βελτίωση της εναρμόνισης και του συντονισμού των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού με πετρέλαιο.
- (4) Προκειμένου να διασφαλίζεται εφοδιασμός με τους οικονομικότερους για τους καταναλωτές όρους, είναι αναγκαία η προώθηση πιο ανοικτής και ανταγωνιστικής δομής των αγορών των προϊόντων πετρελαίου. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η διασφάλιση της ανάπτυξης γνήσιας εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου, η οποία θα καθιστά τον εφοδιασμό εύκολο και ανταγωνιστικό για κάθε διανομέα, συμπεριλαμβανομένων των μη εγχώριων διυλιστηρίων.
- (5) Τα συστήματα των αποθεμάτων ασφαλείας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Οι εθνικές διατάξεις είναι δυνατό να έχουν ως συνέπεια τη στεγανοποίηση σε εθνικό επίπεδο των αγορών των προϊόντων πετρελαίου, με αποτέλεσμα τη μειονεκτική θέση των μη εγχώριων διυλιστηρίων. Επομένως, πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη μερική τουλάχιστον προσέγγιση των συστημάτων αποθεμάτων και για τη διασφάλιση της οργάνωσης των εν λόγω αποθεμάτων κατά τρόπο που δεν θα επηρεάζει την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

- (6) Για τους φορείς πλην διυλιστηρίων η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων συνιστά ιδιαίτερα σοβαρό περιορισμό, ενδεχομένως, προκειμένου να διασφαλίζεται το άνοιγμα των αγορών των προϊόντων πετρελαίου, είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η δυνατότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των εν λόγω φορέων με τρόπους άλλους από τη δημιουργία αποθεμάτων ασφαλείας από τους ίδιους ή συνάπτοντας συμφωνίες με τα εγχώρια διυλιστήρια.
- (7) Για τον σκοπό αυτό πρέπει να εναρμονιστούν οι εθνικές διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση των αποθεμάτων, με τη θέσπιση ενός δημόσιου οργανισμού, θεσμού που υπάρχει ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη, επιφορτισμένου με τη διασφάλιση της διαχείρισης τουλάχιστον του ενός τρίτου των υποχρεωτικών αποθεμάτων σύμφωνα με τις αρχές της ελευθέρωσης των εθνικών αγορών.
- (8) Καθώς οι περιοριστικές διατάξεις που αφορούν τη δημιουργία αποθεμάτων ασφαλείας εκτός της εθνικής επικράτειας είναι δυνατό να ευνοούν μία αμιγώς εθνική αλυσίδα εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου σε βάρος μίας διασυνοριακής αλυσίδας εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου, είναι αναγκαίο, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, να επιτρέπεται και να πλαισιώνεται η δημιουργία αποθεμάτων εκτός της εθνικής επικράτειας.
- (9) Όπως αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού»⁽¹⁾, η εξάρτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις εισαγωγές πετρελαίου και η γεωγραφική συγκέντρωση του δυναμικού παραγωγής είναι σημαντικές και πρόκειται να αυξηθούν. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο.
- (10) Σε κάθε δυσχέρεια που έχει ως αποτέλεσμα την αισθητή μείωση του εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου ή την αισθητή αύξηση της τιμής με το ενδεχόμενο να προκληθούν σοβαρές διαταραχές στην οικονομική δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να είναι εφικτή η αντιστάθμιση, ή τουλάχιστον η περιστολή των επιπτώσεων. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητη η δημιουργία επαρκούς επιπέδου αποθεμάτων ασφαλείας, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις περιπτώσεις αυτές και με συντονισμένο τρόπο σε κοινοτικό επίπεδο.
- (11) Εκτός από τη διάθεση στην αγορά αποθεμάτων ασφαλείας που συστάθηκαν για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης, στα μέτρα που προορίζονται για το μετριασμό των δυσκολιών που συνδέονται με τον εφοδιασμό με αργό πετρέλαιο και σε προϊόντα πετρελαίου περιλαμβάνονται επίσης μέτρα μείωσης της κατανάλωσης. Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλες διαδικασίες και μέσα που θα διασφαλίζουν την ταχεία, συντονισμένη και αλληλέγγυο εφαρμογή αυτών των δύο τύπων μέτρων.
- (12) Για το σκοπό αυτό, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες εξουσίες για την ενδεχόμενη λήψη, χωρίς
- καθυστέρηση, των ενδεδειγμένων μέτρων, επίσης σε μία κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει φυσική έλλειψη, αλλά προκαλούνται μεγάλες αυξήσεις των τιμών λόγω ανησυχιών σχετικά με την ύπαρξη κινδύνου φυσικής διακοπής του εφοδιασμού.
- (13) Σε περίπτωση δυσχερειών που συνδέονται με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο, είναι απαραίτητο, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, να εξασφαλίζεται η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Κοινότητας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη συντονισμού της εν λόγω δράσης με τις δράσεις των μεγάλων καταναλωτριών χωρών.
- (14) Προκειμένου να σχεδιασθεί και να εφαρμοσθεί ορθώς η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των εφοδιασμών σε πετρέλαιο, προκειμένου να παρακολουθείται η εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας και να αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των ισχυόντων μέτρων καθώς και να παρακολουθείται καλύτερα η ανάπτυξη της ασφάλειας των εφοδιασμών με πετρέλαιο στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, πρέπει να συσταθεί, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης των εφοδιασμών με υδρογονάνθρακες.
- (15) Πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή⁽²⁾.
- (16) Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 5, οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης για τη δημιουργία εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου πλήρως λειτουργικής βασισμένης στον ελεύθερο ανταγωνισμό και την ασφάλεια του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου, δεν είναι δυνατό να επιτευχθούν μεμονωμένα από τα κράτη μέλη και επομένως μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού,

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου. Για το σκοπό αυτό, προβλέπεται η προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση κρίσης και ο συντονισμός της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης στον εφοδιασμό.

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση, επί μονίμου βάσεως και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6, ενός επιπέδου αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου, για κάθε κατηγορία προϊόντων πετρελαίου, που ισοδυναμεί τουλάχιστον με 90 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.

(1) COM(2000) 769.

(2) ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

2. Το ελάχιστο επίπεδο των αποθεμάτων που αναφέρεται στην παράγραφο 1 γίνεται 120 ημέρες το συντομότερο δυνατό από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2007.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα των διατηρούμενων αποθεμάτων, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, προκειμένου να λαμβάνουν χωρίς καθυστέρηση τα κατάλληλα μέτρα με στόχο τη χρησιμοποίησή τους σύμφωνα με το άρθρο 6.

4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το αργότερο ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, και κάθε 6 μήνες μέχρις ότου επιτευχθεί το επίπεδο των αποθεμάτων που ορίζεται στην παράγραφο 2, αναλυτική έκθεση σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν και θα ληφθούν για την επίτευξη του εν λόγω επιπέδου αποθεμάτων.

5. Τα αποθέματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δημιουργούνται και διατηρούνται από τα κράτη μέλη εντός της επικράτειάς τους ή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη συστήνουν ένα δημόσιο οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων πετρελαίου και θεσπίζουν τις απαραίτητες διατάξεις, ώστε, το συντομότερο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2007, ο οργανισμός να έχει στην κατοχή του, για κάθε κατηγορία προϊόντων, αποθέματα ισοδύναμα τουλάχιστον με το ένα τρίτο των υποχρεώσεων που καθορίζονται στο άρθρο 2.

2. Όταν ένα κράτος μέλος επιβάλλει υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων στους φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά, ο δημόσιος οργανισμός αποθεμάτων αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων των φορέων πλην διυλιστηρίων που το επιθυμούν, μέσω αμοιβής που δεν υπερβαίνει το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να προσφεύγουν σε κοινό οργανισμό ή υπηρεσία διατήρησης αποθεμάτων. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη είναι από κοινού υπεύθυνα για τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την εφαρμογή δίκαιων και αμερόληπτων όρων στις διατάξεις τους περί δημιουργίας αποθεμάτων.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διατάξεις περί δημιουργίας αποθεμάτων να μην ευνοούν τον εφοδιασμό από διυλιστήρια που βρίσκονται στο έδαφός τους σε βάρος του εφοδιασμού από διυλιστήρια που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη. Ειδικότερα, επιτρέπουν σε κάθε επιχείρηση που υποχρεούται στη δημιουργία αποθεμάτων και εφοδιάζεται σε διυλισμένα προϊόντα από ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη να εκπληρώνει την εν λόγω υποχρέωση μέσω αποθεμάτων που διατηρούνται στα εν λόγω κράτη μέλη.

Άρθρο 5

1. Εάν, για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, δημιουργούνται αποθέματα στο έδαφος ενός κράτους μέλους για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή υπηρεσιών εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου αποθηκεύονται τα εν λόγω αποθέματα δεν δύναται σε καμία περίπτωση να αντιταχθεί στη μεταφορά τους στα άλλα κράτη μέλη για λογαριασμό των οποίων δημιουργούνται τα αποθέματα.

2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν ένα σύστημα επαλήθευσης, προκειμένου να διασφαλίζεται ο προσδιορισμός, η καταχώριση και ο έλεγχος των αποθεμάτων που δημιουργούνται στο έδαφός τους για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή υπηρεσιών εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος.

Άρθρο 6

1. Τα κράτη μέλη αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές τους τις εξουσίες που επιτρέπουν σε αυτές να χρησιμοποιούν τα αποθέματα που διατηρούνται στο πλαίσιο της υποχρέωσης που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 σε περίπτωση δυσχερειών στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου που συνδέονται με προβλήματα εφοδιασμού, υπό τους όρους και με τον τρόπο που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8.

2. Εκτός από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8, τα κράτη μέλη δεν προβαίνουν σε αναλήψεις από τα αποθέματα με αποτέλεσμα τη μείωσή τους κάτω από το ελάχιστο υποχρεωτικό επίπεδο, εκτός εάν υπάρχουν τοπικά προβλήματα εφοδιασμού, και αφού ενημερώσουν την Επιτροπή, ή εάν πρόκειται να διευκολυνθούν τα κράτη μέλη στην τήρηση των διεθνών υποχρεώσεών τους.

Άρθρο 7

1. Σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο που μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στη λειτουργία της οικονομίας και της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της που λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη στα εξής:

- α) να διαθέτουν σταδιακά τα αποθέματα ασφαλείας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2,
- β) να περιορίσουν ειδικά ή γενικά την κατανάλωση.

Τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη πρέπει να περιορίζουν όσο το δυνατό λιγότερο τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή μεριμνά για την τήρηση της αρχής αυτής καθ' όλο το διάστημα εφαρμογής των μέτρων.

2. Η Επιτροπή δύναται να λάβει μέτρα όπως αυτά που προβλέπονται στην παράγραφο 1 όταν προκαλείται διακοπή ανερχόμενη σε 7 % του φυσιολογικού επιπέδου εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο σε παγκόσμιο επίπεδο.

3. Η απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατό να προβλέπει συγκεκριμένους όρους και τρόπους εφαρμογής των μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη.

Άρθρο 8

1. Σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο, ιδίως στο πλαίσιο μίας εξωτερικής κρίσης, που μπορεί να προκαλέσει έντονη αστάθεια στις αγορές πετρελαίου και σοβαρές διαταραχές στη λειτουργία της οικονομίας και της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου, η Επιτροπή δύναται, με απόφαση της που λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να διαθέτουν σταδιακά τα αποθέματα ασφαλείας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2 στο μέτρο που αυτό δεν παραβιάζει τις διεθνείς συμφωνίες που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη και τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών.

Τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη πρέπει να περιορίζουν όσο το δυνατό λιγότερο τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή μεριμνά για την τήρηση της αρχής αυτής καθ' όλο το διάστημα εφαρμογής των μέτρων.

2. Η Επιτροπή δύναται να εξετάσει την αναγκαιότητα λήψης μέτρων όπως αυτά που προβλέπονται στην παράγραφο 1 όταν η τιμή του αργού πετρελαίου στις αγορές τοις μετρητοίς είναι τέτοια ώστε, σε περίπτωση διατήρησης της τιμής στο επίπεδο αυτό για διάστημα δώδεκα μηνών, τα έξοδα εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης με πετρέλαιο από το εξωτερικό για τους επόμενους δώδεκα μήνες θα αυξάνονταν κατά περισσότερο από 0,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με το μέσο όρο των εξόδων εφοδιασμού με πετρέλαιο από το εξωτερικό των πέντε τελευταίων ετών.

3. Στο πλαίσιο της εξέτασης που προβλέπεται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή συνεκτιμά όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση των όρων εφοδιασμού των κρατών μελών. Κυρίως λαμβάνει υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και το εύρος των στοιχείων στα οποία οφείλεται η κατάσταση που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

4. Η απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατό να προβλέπει συγκεκριμένους όρους και τρόπους εφαρμογής των μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη.

Άρθρο 9

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή την οποία αποτελούν εκπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της ίδιας απόφασης.

Το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε μία εβδομάδα.

3. Η επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλες τις αναγκαίες διατάξεις και όλους τους αναγκαίους μηχανισμούς για τη διασφάλιση του προσδιορισμού και της εποπτείας των αποθεμάτων.

Ορίζουν το καθεστώς κυρώσεων που επιβάλλονται στις παραβιάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο για τη διασφάλιση της εφαρμογής τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

2. Τα κράτη μέλη διαθέτουν σχέδια παρέμβασης, τα οποία είναι δυνατό να εφαρμοσθούν σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο ή γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο που προκαλούν έντονη αστάθεια στις αγορές πετρελαίου.

Ορίζουν τα όργανα που είναι αρμόδια για την εφαρμογή των μέτρων που πρέπει να ληφθούν κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 11

1. Η Επιτροπή λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Ειδικότερα καθορίζει τα εξής:

- α) τον ορισμό των κατηγοριών των προϊόντων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3,
- β) τους τρόπους υπολογισμού της εσωτερικής κατανάλωσης και των υποχρεώσεων δημιουργίας αποθεμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2, συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης στους εν λόγω υπολογισμούς των εγχώριων παραγωγών πετρελαίου των κρατών μελών,
- γ) τις προϋποθέσεις υποβολής στην Επιτροπή στατιστικών δελτίων που καθιστούν δυνατή την εποπτεία της εκτέλεσης των υποχρεώσεων των κρατών μελών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

2. Η Επιτροπή λαμβάνει τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2.

Άρθρο 12

1. Το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2004, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες το οποίο θα συμβάλλει στην κατανόηση και την ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού με πετρέλαιο, στην παρακολούθηση της εφαρμογής της και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ισχυόντων μέτρων καθώς και του αντικτύπου τους στην εσωτερική αγορά προϊόντων πετρελαίου. Η Επιτροπή μεριμνά για την αποδέσμευση των απαιτούμενων πόρων, ώστε να είναι δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση των μηχανισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

2. Η Επιτροπή διαχειρίζεται το ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες και καλεί στις συνελεύσεις εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων τομέων. Το σύστημα παρέχει στην Επιτροπή την απαραίτητη τεχνική βοήθεια για την επεξεργασία και την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και συμβάλλει στην καλύτερη γνώση της εξέλιξης της εσωτερικής αγοράς και των διεθνών αγορών πετρελαίου καθώς και των παραγόντων που τις καθορίζουν.

3. Το ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες επιτελεί, στον τομέα του πετρελαίου, τις ακόλουθες εργασίες:

- α) παρακολουθεί τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και των διεθνών αγορών πετρελαίου·
- β) συμβάλλει στη θέσπιση ενός συστήματος φυσικής παρακολούθησης των εσωτερικών και εξωτερικών υποδομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με πετρέλαιο·
- γ) εποπτεύει τους εφοδιασμούς με πετρέλαιο και τις διαδικασίες που προορίζονται για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο σε καταστάσεις κρίσης·
- δ) μελετά την ανάπτυξη αποτελεσματικών μέτρων ασφαλείας στον τομέα του πετρελαίου·
- ε) εποπτεύει το επίπεδο των αποθεμάτων ασφαλείας σε πετρέλαιο και σε προϊόντα πετρελαίου και τις διαδικασίες χρησιμοποίησής τους, καθώς και την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων κατάνάλωσης·
- στ) δημιουργεί βάσεις αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 13

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2004 και με τις διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 2 και του άρθρου 3 έως την 1η Ιανουαρίου 2007 το αργότερο. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν οι διατάξεις αυτές θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, στην επίσημη δημοσίευσή τους περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από ανάλογη παραπομπή. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να προσδιορίσουν τον τρόπο της εισαγωγής της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 15

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.